

Ağrı Dağı Efsanesi

– SeyitAhmetUzun · 03 Mart 2012

Ağrı Dağı Efsanesi

Yazar; Yaşar Kemal

Yaşar Kemal'in usta kaleminden bir aşk masalı...

Hikaye Mahmut paşanın atını, Ahmet adlı bir dağlının evinin önüne gelmesiyle başlar. Ahmet töre gereği atı üç defa evinden uzağa götürüp bırakır. Ancak at her defasında tekrar Ahmet'in evine döner. Artık at Ahmet'in olmuştur. Hiç kimse atı sahiplenme hakkına sahip değildir. Canlar pahasına da olsa at geri verilmeyecektir.

Ancak atın sahibi Mahmut paşa töre möre dinlemez. Atını geri almak için Ahmet'e haber gönderir. Ağrı dağı eteğinde yaşıyan dağlılar bu teklifi geri çevirirler. Ahmet'in sözüne güvendiği yaşı Sofi de bunun doğru olmadığını yiğit bir yürekle haykırır.

Paşa o yörede yetişmiş bir insan olarak bu geleneği bilmesine rağmen, hırsına yenilerek atı geri almak için gerekirse savaşıacağını söyler. Bu tehdit ağrı dağı gibi yüce ruhlu olan dağlıları sözlerinden döndürecek gibi değildir. Bunun gerçekleşmesinin asla mümkün olmayacağını söylerler.

Paşa ordusunu hazırlar ve dağlıların üstüne yürür. Kürt beyleri de ona eşlik ederler. Sultanın yanında olanlar doğruyu söyleyecek kadar yürekli değilse, ona kul köle olacak kadar alçalırlar. Bu masalda bunu çok iyi görmekteyiz. Kürt beyleri paşanın yaptığının doğru olmadığını bildikleri halde bunu ona söyleme cesareti gösteremezler. Onunla beraber Ahmet'i ve dağlıları bulmak için yola çıkarlar.

Ağrı Dağı yücedir. Sır saklar. Dostluğa ihanet etmez. Kendisine sığınan dağlıları yüreğinin en mahrem yerinde saklar.

Paşa ve beraberindekiler günlerce Ağrı Dağı'nda onları ararlar ama bulamazlar. Yenilmiş bir şekilde geri dönerler. Kürt beyleri paşaya Ahmet'i ve atı getirecekleri sözünü vererek paşadan ayrılırlar.

Kendi aralarında istişare ederler. Yaptıklarının doğru olmadığını karar verirler vermesine ama bir türlü bunu paşaya söyleme cesareti bulamazlar.

Ahmet ve dağlılar köylerini terk ederken, yaşı Sofi onurlu bir yürekle orada paşayı ve ordusunu bekler. Paşa ve yarenleri sadece Sofi'yi bulurlar. Sofi sözünün eridir. Ağrı dağı kadar engindir yüreği ve sözünü hiç sakınmaz. Paşaya yaptığının doğru olmadığını haykırır. Kaybedecek bir şeyi olmayan insan, paşa da olsa zalime hakkı söylemekten geri durmaz.

Doğru söz paşanın kara vicdanına çarpar. Zulüm karanlık bulutlar gibi ruhunu sarmıştır. Hiç acımadan ve utanmadan yaşı Sofi'yi zindana attırır. Sofi zindanda kavalıyla Ağrı dağının öfkesini çalar.

Ağrı dağı zalime meydan okuyan bir yiğittir. Ağrı dağı iyi bir dosttur. Kavalın içli yankısı, Mahmut paşanın güzel kalpli kızı Gülbahar'ın kalbinde yankı bulur.

Gülbahar bir ince ruhtur. Tertemizdir. Babasının zulmüne karşı koyan bir delikanlı bir kızdır.

Gizliden gizliye Sofi'yi dinlemeye gider. Onunla hasbihal eder. Gerçek sultanlığın ne olduğunu gözler önüne serer. Sonu ölümden olsa, tahtın, tacın sonu da olsa doğrunun yanında olmanın adıdır Gülbahar. Paşanın öfkesi bir kurt gibi kemirir tüm güzel insani duygularını. Kan ister, can ister, at ister. Hırsının

kölesi insanlar küçük şeyler için insanlığını kaybeder.

Sonunda bir haber gelir. Ahmet ile atı getireceklerine dair. Milan Beyinin oğlu Musa Bey, Ahmet'i bulur. Ona paşanın kendisini merak ettiğini, böyle yiğit bir gençle tanışmak istediğini söyleyerek, Ahmet'i dağdan indirir. Paşanın huzuruna çıkarır.

Paşa öfkesini gizlemeden atını istediğini söyler. Ahmet ise dik duruşunu bozmadan atın kendisine yadigar olduğunu ve asla geri vermeyeceğini dile getirir. Bunun üzerine paşa Ahmet'in zindana atılmasını emreder. Musa Bey buna karşı çıkar. Kendisine ihanet edildiğini ve kandırıldığını belirterek paşaya karşı çıkar. Paşa, Musa Beyinde zindana atılmasını emreder.

Zulüm sarayda katlanarak artar. Zindana atılan Ahmet, yanık yüreğiyle kavalını çalar. Ağrı dağının öfkesini nefesinden sarayın her zerresine yayar. Bu yanık ses Gülbahar'ı etkiler. Zindana giderek bu türküyü kimin söylediğine bakar. Ahmet'i görünce ona aşık olur. Gizlice sarayın mutfağından onlara yemekler götürür.

Gülbahar'a içten içe tutkun olan zindancı başı Memo, Gülbahar'ın her isteğini yerine getirir. Aşk derin bir yaradır Memo'nun yüreğinde. Ama bunu açıklama cesareti gösteremez.

Paşa at getirilmediği taktirde zindandaki üç kişinin de idam edileceği fermanını verir.

Gülbahar bunu önlemek için arayışlara girer. İlk önce derdini kardeşi Yusuf'a açar. Yusuf korkağın tekidir. Çocukluğunda babasının öfkesine çok defalar şahit olmuştur. Bunun için Gülbahar'a yardım edemeyeceğini söyler. Gülbahar, demirci Hüso'ya gider. Demirci Hüso korku nedir bilmez bir yiğittir. Gülbahar'ı Kervan Şeyhi'ne gönderir.

Kervan Şeyhi bir elçiyi dağa salar. Bir müddet sonra at sarayın kapısı önündedir.

Paşa idamı aklına koymuştur. Kızını bir dağlıya vermek istememektedir. Bunun için gelen atın kendisinin olmadığını söyler. Üç gün sonra zindandakileri idam ettireceğini bildirir. Gülbahar şaşkındır. Ruhunda fırtınalar esmektedir. Aşık olduğu adamı kurtarmak için her türlü yola başvurur. Bir gece zindanda Ahmet'le birlikte olur. Memo buna isyan eder. Ama eli varmaz Gülbahar'ı öldürmeye. Öfkesini içine akıtır. Aşkını bağına basar.

Bir gece Gülbahar bütün hazinesini toplar, Memo'ya gider. Ahmet'i ve arkadaşlarını bırakması için hepsini ona verir. Memo sessizdir. Bir volkan gibidir. Yiğittir. Gülbahar, onları serbest bırakmasına karşılık ne isterse yapacağını fısıldar.

Memo; "e istersem verecek misin?" der. "Evet canımı iste vereyim" cevabını alınca, "Sadece saçından bir tel istiyorum" der. Gülbahar saçından bir tel koparır Memo'ya verir.

Zindanın anahtarları Gülbahar'dadır. Ahmet ve arkadaşları serbesttir. Dağa çıkarlar.

Cellâtlar esirleri almak için gelirler. Memo; "Bu gece onları ben bıraktım" der.

Bir kıvılcım, bir ateş düşer. Paşanın öfkesi bir yıldırım gibi Memo'nun yüzünde yankılanır. Kılıçlar çekilir. Ve Memo askerlerle vuruşur. Sonra da dünyadan alacağını aldığını (sevdiğinin bir saç telini) söyleyerek kendisini uçurumdan aşağıya atar.

Aşk derin bir kuyudur. Sonsuz bir sevda yanar âşıkların yüreklerinde.

Gülbahar zindana atılır. Bunu duyan dağlılar, Ahmet ve yarenleri her taraftan akın ederler saraya.

Sarayın önü bir müddet sonra insan kaynar. Paşa ve İsmail ağa ne yapacaklarını bilmezler. Kalabalık zindan girer, Gülbahar'ı alır ve çıkarlar.

Kervan Şeyhi, aşıkları Hoşap Kalesi beyine gönderir. Bey misafirleri ağırlar, onlara gerekli izzet ve ikramı gösterir. Yatacakları yeri ayarlarlar. Ancak Ahmet kendileri için hazırlanan yatağın ortasına kılıcını koyarak Gülbahar'a yaklaşmayacağını gösterir. Gülbahar bundan çok etkilenir. Neden böyle yaptığını sorar. Ahmet sessizdir.

Paşa Hoşap beyinin misafirleri vermeyeceğini iyi bilir. Ama yine de elçiler gönderir. Cevap olumsuzdur. Canları pahasına da olsa kendilerine sığınanı teslim etmeyecekleri haberi gelir. Sonunda İsmail ağa bir çözüm bulur. Ahmet'in Ağrı Dağı'nın tepesine çıkması durumunda kızı ona vereceğini açıklamasını ister. Bu düşünce paşanın aklına yatar. Durum Hoşap beyine iletilir. Bunu duyan Ahmet teklifi hemen kabul eder. Doğruca paşanın huzuruna çıkarlar. Destur ister. Üç gün içinde dağın tepesinde bir ateşin yanacağını belirterek saraydan ayrılır.

Ahmet dağa tırmanmaya başlar. Bu haber kulaktan kulağa, bölgeden bölgeye yayılır. Akın akın insanlar toplanır sarayın önünde. Kalabalık arttıkça paşayı ve İsmail ağayı bir korku alır.

Sonunda kızı Ahmet'e verdiğini açıklar. Kalabalığın içindeki erlerden bir grup Ağrı dağına giderler. Ahmet'i bulur getirirler.

Ahmet, Gülbahar'ı alır ve Ağrı Dağı'nın eteğindeki Küp Gölünün yanına gider. Orada Gülbahar'a karşı hissizdir. Duyguları körelmiştir. Gülbahar ne yapacağını bilmez.

Ahmet, Memo'nun kendilerini nasıl ve niçin bıraktığını sorar. Gülbahar cevap verir. Kendilerini serbest bırakması için ne isterse vereceğini söyleyerek serbest bıraktığı itirafında bulunur. Ahmet; Ne isterse verecek miydin? Der. Gülbahar; Canımı isteseydi yine verirdim. Ama o sadece bir tel saçımı istedi, diye yanıtlar.

Ahmet bunun üzerine oradan ayrılır. Bir daha Ahmet'i gören olmaz. Gülbahar orada Ahmet'i bekler günlerce.

Bunun anısına Ağrı dağının çobanları Küp Gölünün etrafına toplanır gün boyu kavallarını çalarlar. Kitapta ağrı dağının öfkесinin nedeni de anlatılır. Yine bir aşk hikayesine konudur. Bir çoban bey kızına aşık olur. Bey çobana öfkelenir. Onu öldürtmek ister. Çoban Ağrı dağına çıkar ve orada saklanır. Sevdiği kız da onu aramak için dağa çıkar. Sonunda Ağrı dağı büyük kaya parçalarıyla beyin sahip olduğu köylerin üzerine yürür. Onları yerle bir eder. Aşıkları ayırmaya çalışanlar Ağrı dağı gibi bir yüce dağın öfkesiyle yerle bir olurlar.

www.seyitahmetuzun.net